

УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Актуальність теми дослідження. Починаючи з другої половини ХХ ст. процес глобалізації набирає обертів в геометричній прогресії. Він охопив усі сфери людського життя. Внаслідок розвитку міжнародних торговельних відносин, комп'ютерно-інформаційних технологій посилюється інтеграція країн світу, що веде до процесу глобалізації. Україна, намагаючись вступити в цей процес, зіткнулась із низкою проблем, що обмежують її можливості як суб'єкта глобалізаційних процесів, залишаючи її в периферійній зоні. Для того, щоб не стати об'єктом глобалізаційної політики держав «золотого мільярда», важливим завданням для України стає пошук способів налагодження взаємозв'язків із зовнішнім світом, визначення свого геополітичного вибору та пошук шляхів соціально-економічного розвитку. Тому осмислення ролі України у світових глобалізаційних процесах, її свідомо та незалежна участь у них є запорукою збереження національної самобутності та незалежності. **Мета дослідження:** Виявлення сутності глобалізму та його позитиви та негативи на розвиток суспільства та його життєдіяльність. Для того, щоб розкрити сутність даної проблеми було поставлено такі завдання: визначити поняття глобалізації; охарактеризувати позитиви та негативи глобалізації в світі; розкрити поняття глобалізації то глобалізму; прослідкувати вплив України в контексті глобалізації. **Об'єкт дослідження** - глобалізаційні процеси в Україні. **Предмет дослідження** - позитивні та негативні сторони глобалізаційних процесів в Україні. На початку ХХІ ст. глобалізація як процес проникла в усі сфери людського життя. Це означає, що зміст поняття «глобалізація» органічно поєднує онтологічні, гносеологічні, епістемологічні ракурси вивчення реальності [1, с. 5-9]. Вчені по-різному пояснюють сутність поняття «глобалізація». З одного боку, – це поступове перетворення світового простору в єдину зону, де без перешкод переміщуються капітали, товари та послуги, де вільно поширюються ідеї та пересуваються їх носії» [2, с. 8]. З іншого боку, глобалізація поглиблює прірву між високорозвиненими країнами світу та «третім світом». Також , глобалізація відкриває вільний доступ до інформації, прискорює науково-технологічний прогрес, виводить на вищий рівень проблеми демократії, прав і свобод людини, рівень освіти, медицини, розглядає можливість спільного вирішення екологічних проблем, прискорює ріст кількості та якості споживацької продукції на світовому ринку, поширює можливості та способи комунікації у світовому масштабі, підвищує життєвий рівень, покращує взаєморозуміння між різними культурами та цивілізаціями [3, с. 10]. В Україні зазначений розрив призводить до зростання рівня тіншової економіки і загальної криміналізації економічної діяльності, зростання корупції, безробіття та бідності. Глобалізація передбачає проблему зіткнення двох абсолютно різних цивілізацій: східної та західної. Це може призвести до посилення тероризму, загострення релігійних та політичних конфліктів. Американський аналітик М. Наїм називає «п'ять війн» глобалізації, що стають най значущими проблемами сучасного суспільства. Серед них розповсюдження наркотиків, наростання корупції, незаконне використання інтелектуальної власності, поширення нелегальної міграції людей і «відмівання» грошей[4, с. 15-18] . Розглядаючи Україну в контексті глобалізації, можна сказати, що це потенційно існуюча європейська держава, яка прагне знайти національну форму в економічному та політичному планах. У неї постає завдання створити стійку національну економіку з уламка «радянської цивілізації». Україна є членом ООН та Ради Європи, таким чином, демонструючи себе як суб'єкт світового порядку. Роблячи історичний екскурс, варто згадати Біловезьку угоду 1993 року, що зумовила ядерне роззброєння України. Вважають, що ця подія була стратегічною помилкою, оскільки ракетно-ядерний потенціал України посідав третє місце у світі після США та Росії, а наявність такої зброї могло б захистити її від посягань інших держав на її суверенітет та територіальну цілісність [5, с. 25]. Зараз Україна має потребу в захисті своєї території, тому це вносить певні корективи в її євроінтеграцію. Стаючи на шлях євроінтеграції та глобалізації, в цілому, потрібно пам'ятати про свою самобутність та національну культуру. Самоствердження ж української нації неможливе поза визначенням цінностей «українського духу». Другорядність її периферійність, яка пов'язана з розколотою культурно-цивілізаційного буття українського народу має віддалений, але прямий наслідок деградації України як уламка «радянської цивілізації». Зверхність «технічності» західної цивілізації над «відсталістю» України постають символами внутрішнього протистояння. Технічна зверхність не є гарантією зверхності духовної. Однак технократизм прагне подолати «регіонально-цивілізаційне» і «локальне», що збігається із втратою українцями своєї культурно-цивілізаційної самобутності та ідентичності внаслідок не рефлексованої переорієнтації на чужі цінності й забуття своїх власних. Це – по-перше. По-друге, під дією наступального вузького професіоналізму та практичного утилітаризму, технократизм і глобалізація несуть загрозу втрати цілісності й гармонійності українця, що породжує втрату культурно-цивілізаційної індивідуалізації й утвердження тотальної однорідності [6, с. 12-16]. Зрушення з культурно-цивілізаційного перехрестя передбачає модернізацію країни з цивілізаційних позицій. З однієї позиції модернізація розуміється як залучення до західноєвропейської цивілізації. Соціальна ідентичність – це процес ототожнення громадянина з певною групою чи спільнотою, які він сприймає як «свої», стосовно яких найбільшою мірою здатний відчувати і сказати «ми» (гендер, родина, релігія, етнос, професія тощо). На жаль, в Україні і досі існує проблема національної ідентичності, що послаблює змогу протистояти глобалізаційним викликам сучасності [7, с. 9-11]. У процесі глобалізації Україна стикається із проблемою неконкурентоспроможності своєї продукції. Будь-яке сліпе копіювання або бездумне запозичення веде лише до посилення цивілізаційної відсталості, «консервування» України як промишловиробничого придатку до західної цивілізації. Цю проблему потрібно вирішувати впровадженням нових технологій та інновацій, щоб експортована продукція не тільки відповідала усім стандартам якості, але й була затребуваною на світовому ринку. Глобальним ризиком стають виклики національній безпеці. Свідченням цього є прагнення окремих країн підпорядкувати собі інтереси іншої держави, встановивши над нею контроль в певній сфері суспільного чи економічно-політичного життя. У сучасних міждержавних стосунках все частіше все частіше відбувається втручання у внутрішні справи суверенної держави під виглядом ідеї «гуманітарної інтервенції», посилюються етнічні конфлікти, а, отже, держава втрачає контроль над власною територією і не може протидіяти проявам регіонального та міжнародного тероризму [8, с. 14]. Одна з найбільших загроз глобалізаційних процесів пов'язана з масовим безробіттям та мобільністю робочої сили. Україна є країною прийому емігрантів і водночас країною, що зумовлює імміграцію. Порівняно з високорозвиненими країнами світу Україна має високу частку трудових емігрантів до загальної кількості населення. За результатами дослідження, проведеного експертами європейської комісії «Caritas International» в 2011 р. ~ 4,5 млн. трудових мігрантів з України перебували за кордоном. Попри усі позитивні і негативні наслідки глобалізації України не обминути цей світовий процес, тому вона повинна розробити свою стратегію дій. Щоб подолати економічну відсталість, Україна повинна багато зробити для нарощування обсягів інвестування і кредитування економіки, зокрема й для залучення іноземних інвестицій та підвищення стійкості її банківської системи до кризових явищ. Важливим є забезпечення економічної, енергетичної та продовольчої безпеки. **Висновки.** Глобалізація як неминучий світовий процес цивілізованого світу щодня набирає все більших обертів. Для України він породжує як позитивні, так і негативні наслідки. Водночас із прискоренням розвитку науково-технічного прогресу, вважається невідворотною конвергенція національних економік в єдину модель соціально-економічної організації майбутнього глобального світу, що може призвести до руйнування суверенітетів національних держав, розмаття культур і традиційних цінностей, оволодіння контролем над світовою власністю та фінансами [5, с. 35-37].

Список використаних джерел

1. Семенюк Е. П. Глобалізація: філософський аналіз поняття. 2007. С.5-9.
2. Володин А. Г., Широков Г. К. Глобалізація: істини, тенденції, перспективи // Поліс. 1999. С. 8.
3. Фурса О. О. Україна та глобалізація: проблеми та тенденції URL: <http://intkonf.org/fursa-oo-ukrayina-i-globalizatsiya-problemi-tatendentsiyi/>
4. Moisés Naím. Five Wars of Globalization. URL: <http://foreignpolicy.com/2009/11/03/fivewars-of-globalization/>
5. Мозговий О. Л. Україна в контексті глобалізаційних процесів (соціально-філософський аспект) // Мультиверсум. Філософський альманах. К.: Центр духовної культури, 2004. №41. С.25, 35-37.
6. Глогов Б. Б. Глобалізація як феномен культурно-цивілізаційного розвитку України //Електронне видання. Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-11894.html> с. 12-16.
7. Воронкова В.Г. Місце і роль України в глобалізаційних процесах сучасності // Гуманітарний вісник ЗДІА. 2009. випуск 37. С. 9-11.
8. Ковальова Г. П., Даніліян В.О. Україна у світових глобалізаційних процесах: виклики і відповіді // Науковий вісник. Серія «Філософія». Харків: ХНПУ, 2015. С.14.